

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompa Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó laptalajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . . . 10 korona.

Félévre . . . . . 5 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata . . . . . 20 fillér.

Nyilttér sora . . . . . 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Karácsony.

1915 esztendővel ezelőtt látszólag jelentéktelen dolog történt távol keleten, ott is egy kis országban, annak is egyik legkisebb városában.

Szegény vándorló családban, a mely a hatalmas római császár parancsára indult utnak, hogy beirassa magát abban a városban, a melyből származott; a néptolonulásban és talán szegénység miatt szállást nem kapott Betlehemben, azután a városka szélén levő barlang-istállóban vonta meg magát és ott született egy kised, egy igénytelen kis gyermek. A róla szóló himnusz így éneklí egyszerű festői leírással az ő születését:

„Keskeny jászlán sir a gyermek

S ráborulnak szent kezére

A szegényes pólyarongyok.“

Akkoriban, mint a kortársak írják, alig keltett valami feltűnést ennek a kis gyermeknek születése. Angyalok éneke hangzott ugyan bölesője fölött, de ezt csak egynehány jámbor virrasztó pásztor-ember hallotta meg. Rendkívüli csillag feltűnése nyomán is eljött vagy három jámbor böles. Azután napirendre tért fölött az akkori világ és nem tudott róla senki sem többet.

Ennek a kisednek azonban olyan nagy lett a lelki fényessége, hogy ma a születése napját több száz millió ember ünnepli. Kiderült róla, hogy senki az emberek közül az Istenhez még olyan közel nem állott, mint ő; — kiderült róla, hogy ő a középpontja az ókori próféták Messiásról szóló jóvendöléseinek. Kiderült, hogy ő az, akire a magára hagyott emberi lélek évezredekken keresztül várakozott. Ő benne lett általános, minden népekre és nemzetekre kiterjedő az Isten kinyilatkoztatása, tőle tanulják azóta az üdvösség tudományát a világnak minden népei.

Nincsen többé kizárva az üdvösségből, az örökkévaló szeretetből senki emberfia. Őbenne föltalálja üdvösségét, — Istenhez, mint mindnyájunk Atyjához jutását a művelt fehér ember úgy, mint a sárgabőrű khinai. Róla szól a dicsőség éneke barna malájok, feketebőrű négek és rézbőrű indiánok nyelvén s a sarkvidéki eszkimók hókunyhóiban is megemlékeznek erről, a ki azért szüle-

tett, hogy mindnyájunk Megváltója legyen.

Az angyali békesség ünnepe a népek és nemzetek testvériségét hirdeti és hangos szóval arra utal. Mégis ma, a szeretet általános ünnepén harcban áll a művelt és hívő világ jelentékeny része és másfél évnél régebb idő óta öldöklí, pusztítja egymást. Megegyeztethető e ez a hitből eredő általános szeretettel, amely nem ismer korlátokat?

Ez bizony sehogy sem egyeztethető meg a betlehemi jászolból áradó békés szeretettel, de nem is függ egészen attól.

Az embernek szabad elhatározása van és megteheti, hogy egészben vagy részben, vagy sehogyszóval követi azt, a mit jobbnak, szentebbnek tart. Nem is az egyes emberek elhatározásától függ a béke és háboru kérdése, hanem az államoktól, a melyek a legtöbb esetben épen nem állanak Krisztus tanítása alapján, hanem a pogány római jog vagy nemzetközi egyezmények rendelkezései alapján állanak fön, vagy sok esetben az erősebb jogának alapján. Így a nyilvános állami életben még keresztény népeknél is alig találunk Krisztus szelleméből valamit. Ezért nem ütközhetünk meg azon, ha az államoktól függő háboru kérdése tisztán az erősebb jogát veszi tekintetbe és mintegy a népek akaratától alig függő pusztító zivatar gyanánt vonul végig az emberiség fölött.

A háboru tulajdonképen Istenítélet a népek fölött, a melyet az államok hívnak ki, mikor már más módon nem tudják elintézni ügyeiket. Ez is olyanféle, mint az elemi csapások, a földindulások, a villámcapások, vizáradások, a melyek ha kitörtek egyszer, végig kell azokat szenvednünk, nem áll módunkban megszüntetni, a mikor akarnók.

Hanem a háboruban és a háboru daczára megmarad és végzi műveit a krisztusi szeretet, a mely mindig él és békében háboruban egyaránt érvényesül és pedig nem mindig ott, a hol a legnagyobb tüntetéssel és lármával végzik a szeretet műveit, ámbár így is jobb a semminél. De az értékesebb részt többnyire kevesebb feltűnéssel szokták végezni.

A Megváltó születésének évfordulóján jól eszünkbe kell juttatnunk azt, hogy ez a tanítás elsősorban nem a külső viszonyok megváltoztatását igéri, hanem

igazi belső, szívbeli javakat, lelki nemesiséget, a mely fölül tud emelkedni a világi dolgokon, a mely az élet minden körülményeit meg akarja nemesíteni, be akarja vinni mindenhová az igazi békés jóakarát és alkotó szeretet lelkét. +

A magyar géniusz.

A világháboruban megtalálta önmagát vagy legalább is képzele, hogy megtalálta. — Manapság, hogy úgy mondjam, divat sovínisztának lenni (ezt a szót is a francziáktól tanultuk) s elég sajnos, hogy divat is marad, mint minden hatalmas, tartalomdus föllobbanásnak — a kópiaja, amely termékeny talajra vetődik hazánkban.

Én nem tudom, az igazat megvallva, hogy honnan fújták a szelek ezt a XX. század levegőjének hazudott könnyelmű áramlatot, hogy honnan bujtak elő azok a modernnek csufolt gazos növények, melyeknek senki sem vetette el a magját. — S most, hogy itt vannak és virágoznak, gunyosan mosolyogva szemünkbe, igazán nem tudjuk, hogy mitevők legyünk velük szemben.

A világháborutól várjuk a világ megváltását, új eszméket, új morált, egyszóval mindent, amik átfogják egy-egy állam keretén belül a társadalom összes osztályait s ennek mintegy következményeképen az egyes individuum tökéletesbedését, kicsiszolódását, megfinomodását. — Mert ne gondoljuk, és éppen ez a legnagyobb hibánk, hogy mi vagyunk a legtökéletesebb faj a világon, mert ez a sovínizmusnak ugyszólván tudatos félrengyarázása. — Akik szívvel lélekkel és naiv őszinteséggel hangoztatják a magyar faj superioritását, de ennek bebizonyítását udvariasan másokra háritják, ezek a kerékkötői a mi haladásunknak és gátemelői a magyar faj érvényesülési lehetőségeinek.

Mindenki tudja, hogy egy népfaj igazi kultúrfokra való emeléséhez évszázadok tudatos, szívós munkája kell. — Ennek a munkának azonban az illető faj alapvető tulajdonságaiból kell kiindulnia. — Nálunk nem törődnek a mi nemzeti vonásainkkal, csak hozzák nekünk derűborura válogatás nélkül az idegen eszméket és más nép lelkére szabott sablonokat, amiket mi természetesen a lehető legkinosabban emésztünk meg anélkül, hogy ennek valódi okát tudnánk vagy kutatnánk. — A mi műveltségünk nagyban hasonlít a rómaiakéhoz, akik mindent átvettek a görögöktől, nem törődve azzal, hogy más mintára metszett, nekik idegen gunyák azok; amelyekben sohasem végezhetnek otthonos, erőteljes mozdulatokat. — Ha elérjük egyszer azt az időt, amikor alapos büszkeségünk éppen a magyarságunkon fog pihenni, akkor el fognak hallgatni a szájhősök, akik üres koponyájuk daczára büszkén verik a mellüket és gögösen hivatkoznak a nem létező műveltségükre. — Mert jegyezzük meg jól, hogy a nemzeti tulajdonságokban gyökeredző műveltség a legerősebb bástyája minden invázióknak és be-

olvasásnak. — Tanuljunk meg tanulni! Nálunk azt hiszik az emberek, hogy ha kötelező tanulmányokat úgy-ahogy elvégezték, eleget tettek a hazájuk és nemzetük iránti kötelességüknek s megmaradt csekély tudományukat, mely az évek szaporodásával ijesztő arányban fogy, elégenek vélik, ha a mindennapi újságolvasással szaporítják. — Nálunk kevés ember olvas könyvet. — Pedig ennek oka nem abban rejlik, mintha a magyar nép vénájában nem volna meg a tudományok iránti hajlandóság és szeretet, hanem inkább abban, hogy a mai tanítási rendszer megutáltatja a fejlődő emberekben a tanulást, mintsem megkedveltetné, annyira, hogy ha némely ember véletlenül könyvolvasásra vemedik s csodálkozva látja, hogy a tudomány is élvezhető néha, ezt tisztán egyéni hajlamainak vagy valamely szerencsés véletlennek köszönheti.

Szerettem magam abban a hitben ringatni, hogy a magyar génusz fáklyája a háboru befejeztével vakító, messzeható fényvel fog égni s hogy ez a fényesség egy új korszak kezdetét fogja jelenteni, amelyben mindannyian, akik e szép magyar föld kenyerét esszük, végre valahára meglátjuk, hogy magyarok vagyunk s tudatára ébredünk annak a nagy feladatnak, amelyet a sors minden életrevaló nemzetnek kiszab. — A világháboru megmutatta nekünk azokat a hatalmas fejlődési vonalakat, amelyek közé mi is bekerültünk, s ezeknek a megismerése rákényszerít bennünket arra, hogy jövődőlétünk érdekében mindent megtegyünk, ha nem akarunk az államok néma csatájában szétmorzsolódni. — Mert ez a hangtalan háboru béke idején még sokkal veszedelmesebb egy maroknyi nép életére, mint a mai dübörgő, véres tülekedés. (h. g.)

Világháboru.

Még mindig a Balkán a fő érdeklődés középpontja és ha Szerbia teljesen letiporva nyög is, de Montenegró és a Görögországba visszakergetett francia-angol seregek még megvannak, ha igen megtépett tollakkal vonulnak is vissza azokról a helyekről, ahonnan Szerbiának elkésett segítséget igyekeztek juttatni.

Montenegrót mi tulajdonképen nem akartuk elfoglalni; de mivel állandó tüzfészek a mi balkáni szomszédságunkban és ellenségeinkkel szövetkezve, azoknak hadi bázist nyujt: azért nem tűrhetjük ilyen fennállását. Montenegró elleni operációink azokon a nyomokon indultak meg, ahol a szétvert szerb seregek odamenekültek. Ezek mutatták meg az utat arra, ahonnan ezt a kis hegyi országot legkönnyebben meg lehet közelíteni. Most már jóformán elfoglalták Montenegrótól azt, amit a novibazári szandzsákból és Albánia északi részéből 2 évvel ezelőtt kapott. Seregeink elérték a Tara folyót és egészen Majkovácig jutottak előre. Innen keletre Berane felé közeledik a mi seregünk a Rozaj-Godusa vonalon s így nem messze vannak már attól a vidéktől, ahonnan műton haladhatnak Andrijevicától Podgoricáig s ha kell, Cettinjiéig és a tengerpartig. Így, ha Montenegró idejében meg nem adja magát, szintén Szerbia sorsára fog jutni.

Az albán partvidékre — mint hirlik — olasz katonaságot szállítanak. De nem lehet egészen zavartalan az a szállítás, mert a napokban is megjelent egy hajórajunk Durazzóban és az ott levő szállítóhajókat elpusztította, hogy az ellenségnek ne szállithassanak rajtuk.

A német és bolgár seregek pár nap óta részint Albánia határain vonulnak, részint a görög határon állanak, miután a francia és angol seregeket hatalmasan

megverve, visszavonulásra kényszerítették. Most ezek Szalonikit és a Chalkidiké félsziget egyik csucán levő Kaszandrát erősítik. Csapatok főereje Kükülesnél áll Szaloniki és a görög határ között, utócsapatok pedig Dojrannál állanak. Ennek dacára Görögországból Bulgáriába rendesen közlekednek a vonatok az ellenséges seregek csapatai között. A bolgár-német seregek azért állottak meg, hogy a most folyó görög képviselőválasztásokat ne zavarják meg. Azt adják hírül, hogy Görögországban a mi barátaink pártja nyert nagy többséget a választásoknál. Valószínű, hogy rövid idő múlva tovább üldözik a francia-angol seregeket s ki tudja: Görögország türelme meddig tart?

Mig ezek történtek, addig a Dardanelláknál a török seregek offenzívába mentek át. Anaforta és Ari-Burnu mellett megtámadták a francia-angol csapatokat és nagy veszteséget okozva nekik, egészen a tengerig kergették őket. Ott azokat a köd védelme alatt hajóra szállították és jórészt elvitték máshová. Sedil-Bahr mellett az entente seregek támadtak a törökökre, de ott is keményen visszaverték őket.

Mezopotámiában: az Irak fronton a törökök Kut-el-Amara mellett körülférték az angol seregek egy részét, a másik részét pedig az arab csapatok üzik maguk előtt.

A mi közelebbi frontjainkon most nagyobb harcok nincsenek. Az orosz harctéren Rafalovkánál, Volhyniában voltak kisebb összeütközések. Ugy szintén északon a Duna folyó tájáról érkeznek orosz összeütközések hírei a németekkel, de ezeket a németek kisebb fontosságúnak tartják.

Az olasz harctéren is meglehetősen nyugalmas időszak állott be, miután a legutóbbi nagy harcban 70000 embert veszítettek az olaszok: az eddigi harcokban összesen 600000 emberre teszik az olaszok veszteségét. Most legutóbb Dél-Tirolban voltak ágyuharcok és a Montesan Michele ellen előtört 2 olasz századot semmisítették meg.

A francia-flandriai harctéren is elpihentek a nagyobb harcok. Egy helyen egy angol árkot foglaltak el a németek. Sok helyről pedig élénk tűzérési harcokat jelentenek.

Az angolok igen tartanak a Szezi-csatorna megtámadásától, úgy, hogy ettől való félelmükben azt jóformán el is zárták a forgalom elől.

Orosz jelentések szerint India felé is készülne egy német-török támadás, aminek a híre érthető izgalmat kelt Ázsia népei közt.

Már a második karácsony telik le harci zajban, de nem mi vagyunk az okai.

A vármegye téli közgyűlésének munkája.

E hó 28 és 29 ik napjain tartja rendes téli vármegyei közgyűlését a törvényhatósági bizottság.

A közgyűlést megelőző állandó választmányi gyűlés Kubinyi Géza főispán elnöke alatt e hó 20 án volt, melyen a választott tagok közül részt vettek: *Szent-Iványi Árpád, Farkas Zoltán, dr. Radvánszky György, Medveczky Sándor, Széman Endre és Szent Ivány József.*

Az állandó választmány előkészítette a közgyűlés elé kerülő tekintélyes számú tárgyat s javaslatait meghozta.

A közgyűlés tárgysorozata 122 tárgyat tartalmaz, de úgy értesülünk, hogy még tekintélyes számmal találkozunk majd a kiadandó póttárgysorozaton.

Az egyes tárgyakat három előadó: dr. *Fornet* Gyula vm. főjegyző, dr. *Soldos Béla* várm. II. főjegyző és *Gál István* várm. aljegyző referálják.

A tárgysorozaton több fontos és közérdekű tárgy foglal helyet.

A tárgysorozat első pontja az alispán negyedéves jelentése.

Kegyeletes szavakkal emlékezik meg a jelentés Palm Nándor nyug. m. kir. főállatorvos elhunytáról s azután a közigazgatási tisztviselőket ért rendkívül megleghangu legfelsőbb elismeréssel s ezzel kapcsolatosan a tisztviselői kar önzetlen és lelkes munkálkodásával foglalkozik.

A közegészségügyi viszonyok ismertetése közben bőven foglalkozik a forgácsfalvai hólyagos himlő járványával, majd így folytatja:

„A védhímlőoltás októberben általában az egész vármegye területén befejezést nyert, de mivel 6 egészségügyi körben, mint ez idő szerinti helyettesek, ezt is szigorló orvosok végezték és az erre vonatkozó adatokat feltüntető jegyzőkönyvek mindeddig be nem érkeztek; a hímőltás eredményéről beszámolni még ezuttal nem áll módomban.

Az érintett 6 körorvosi álláson kívül még az ajnácskői, balogi, teledi, harkácsi és osgyáni körorvosi állások, továbbá a csetneki, klenóczi és tiszolci orvosi állások vannak teljesen orvos nélkül és láttatnak el úgy-ahogy szomszédos orvosok által és a dobsinai, nagyrőczei és rimaszombati városi orvosi állásokat szintén ideiglenes helyettesek töltik be. A nagyrőczei és ratkői járások tisztii orvosi teendőit pedig a háboru kezdete óta elismerésre méltó kitartással és pontossággal dr. Hensch Géza tb. vármegyei főorvos és dr. Krcs Gyula tb. járásorvos teljesen díjtalanul végzik.

Midőn végül megjegyzem, hogy a hadiállapot következtében az ajnácskői gyógyszertár 16 és a vereskői házigyógytár 12 hónap óta zárva vannak és a bábaképzés a rimaszombati tanfolyamon a múlt ősz óta szünetel, sajnálattal kell konstatálnom, hogy a háboru kitörését követő kilencedik hónap óta a születések száma a vármegye területén 50 százalékkal apadt s amennyiben a halálozások mérve a rendestől eltérést nem mutat és a harctéren elesettek ebbe beleértve nincsenek, népesedési adataink az utóbbi hónapokban feltűnő csökkenést mutatnak.

Az őszi érésű termények közül a tengeri a kedvezőtlen időjárás következtében későn lett elvetve, hozzá a száraz időjárás miatt hiányosan keltek, ősszel pedig a korai fagyok a még éretlen tengeri termés nagy részét tönkre tették, amennyiben a termés fele részét gyorsan fel kellett használni, hogy meg ne romoljék, a burgonya és répa jó termést adtak, betakarításuk azonban munkáskéz és fogatos erő hiányában huzamos ideig tartott.

A vetőszántás és vetés idejében megkezdett s a kigazdák kevés kivétellel ezt is elvégezték, ellenben az esős időjárás végett a nagyobb gazdaságok egy részében teljesen befejezni nem lehetett s így az összes őszi vetés alá szánt területeknek vetetlen része 10—15 százalékra tehető. A korai vetések szépen kikeltek és megbokrosodtak, a későbbiek is jól kikeltek.

Tavaszi alá szántás ez idő szerint igen kevés van s épen ezért száraz enyhe időre volna szükség, hogy azt folytatni lehessen.

Mint a tekintes törvényhatósági bizottság előtt bizonyára ismeretes, gazdáközönségünk vetőmagszükségletét a 2650—1915. kgy. számú határozattal kapott megbízatáshoz képest a vármegyei gazdasági egyesület, illetve ennek áruszövetkezete szerezte be és osztotta ki. Természetszerűleg a mostani nehéz beszerzési és szállítási viszonyok között fordultak elő panaszok az egyesület ezen működése ellen, de eddig ezek a panaszok, amelyeket minden egyes esetben soronkívül vizsgálatom tárgyává tettem, olyanoknak bizonyultak, hogy azok

könnyűszerrel orvosolhatók voltak, abból a nagy célra, t. i. arra, hogy minden eddig bevetett terület kihasználatlanul ne maradjon, hátránnyal nem járt.

A folyó évi őszi vetési idény alatt azonban most már olyan természetű panaszok jutottak tudomásomra, a melyeket, minthogy egyrészt a gazdákat károsodás érte, másrészt pedig a vetőmagvak beszerzésével az egyesületet a törvényhatóság bizta meg, e helyütt bejelenteni kötelességemnek ismerem. — Ezek a panaszok mind a rozsnyói járásban fordultak elő, a rozsvetőmagvaknak részben késedelmes szállítása, részben pedig azok minősége ellen. A rozsnyói járásbeli főszolgabíró október 15-én 5819. sz. alatt táviratilag tett hozzám jelentést, hogy az egyesület a vetőmagul megrendelt rozst nem szállítja és hogy ennek következtében nagy területek maradnak vetetlenül; ezen panasz beérkezése után magamhoz kérttem az egyesületi titkár urat, aki előttem eredeti okmányokkal igazolta, hogy az áruszövetkezet a vetőmagvak beszerzése körül a köteles gondossággal járt el, de az eladó — egy szabolicsmegei tekintélyes és országos nevű nagybirtokos, illetve az újfahértói gazdakör nem teljesíti szerződésileg vállalt kötelezettségét és dacára minden komoly intelemnek és személyes utánjárásnak, különféle kifogásokkal késlelteti a megvett vetőmagvak ideszállítását, a titkár ur most belátva, hogy a további késedelemből a gazdákra nagy hátrány származik, személyesen ismét az eladóhoz utazott és pedig — amint tudom — eredménnyel is. Ezekről a rozsnyói járásbeli főszolgabíró 13415—1915. számú végzésemmel értesítettem.

Ezek után érkezett hozzám deczember 4-én a többször nevezett főszolgabírónak 6017. szám alatt kelt jelentése, a mely hivatalomnál 15748. szám alá van iktatva és a mely rozsminták becsatolásával arról győzött meg, hogy a vetőmagul küldött rozst nem mindenben megfelelő, hogy a szemek hitványak, konkolyal és más idegen fűmagvakkal keverték és részben kicsirázottak is; ezen panaszt — miután a mintákat szakértők közbejöttével megvizsgáltattam — kiadtam az Áruszövetkezetnek azzal, hogy erre vonatkozó nyilatkozatát hozzám sürgősen megtenni sziveskedjék.

Ez a nyilatkozat beérkezett, a melyből megállapíthatónak vélem, hogy az egyesületet a hanyag, gondatlan vagy felületes eljárás vádja nem terheli.

A tavaszi burgonyamag biztosítása céljából a nagyméltóságú m. kir. Földművelésügyi minisztérium részéről indított akció; az a célra szolgáló vételári mennyiség előzetesen volt befizetendő az egyes kir. adóhivataloknál. Járásbeli főszolgabírák és városi polgármesterek jelentései alapján nem késtem a szükségletek kellő időben való bejelentésével; sajnos azonban az ültetésre való burgonya nem érkezett meg, nemcsak, hanem a kir. adóhivatalokhoz befizetett vételári összeg is többszöri távirati és írásbeli azon felterjesztésem folytán, melyben megvilágítottam, hogy miként a lakosság nemcsak hogy elkeseredett a magnak visszatartása miatt, de már a tisztikar tagjait is meggyanusítja, hogy a befizetett pénzt rendeltetési céljaira szolgáltatni elmulasztotta, egy fél év elteltével november hó utolsó napjaiban, — s akkor is hiányosan utalta vissza.

Tudatában vagyok annak, hogy a kir. földművelésügyi min. a háborús állapotok miatt tendőkkkel tul van terhelve, de akkor, midőn a vezetésem alatt álló vármegyei tisztviselői emberfeletti munkásságukat híven és pontosan teljesítik, kénytelenítve érzem magamat reputációjuk megvédése okából sikra szállani s nyilvánosságra hozni vármegyém közönsége körében, hogy ha hiba történt, ez őket hátrányosan a legtávolabbról sem érinti.

Az állategészségügy állása az év utolsó negyedében kielégítőnek mondható.

E helyen megemlítem még, hogy tenyészállatok kiosztása és díjazása az év utolsó negyedében nem eszközöltetett.

A törvényhatósági utak állapotára vonatkozólag jelentem, hogy utalpnélküli Kelemér—Zádorfalvai és Veszverés—dobsinai utszakasz a beállott esőzés folytán nagyon átázott, míg a többi utak állapota, dacára annak, hogy az utiszemélyzet egy része hadba vonult, megfelelő jó karban van.

Az 1915. évi fedanyag legnagyobb része átvétetett és beágyaztatása folyamatban, a ki nem szállított fedanyagok még a tél folyamán való szállítása iránt a szükséges előintézkedések megtétettek.

Ennek utána az egyes utakon történt munkálatokról számol be, majd az adók behajtására vonatkozólag jelenti, hogy a behajtások eredménye nem kielégítő.

Ezzel végződik a terjedelmes és széles látókörrrel megszerkesztett alispáni jelentés.

Olvastatik majd ő Felségének, továbbá a bolgár király ő Felségének és gróf Tisza István miniszterelnök köszönő irata, mely annak idején lapunk hasábjain közölte lett.

Betöltésre kerül egy üresedésben levő s a legutóbbi közgyűlésen pályázó hiányában be nem töltött II. osztályú vármegyei aljegyzői állás, melyre tudomásunk szerint Meskó Barna és dr. Neogrady Emil tb. szolgabírák pályáznak.

A vármegye közigazgatási bizottságában öt tagnak névszerint: Farkas Zoltán, Pósch Gyula, Szent-Iványi Árpád, Széman Endre és Hevessy Bertalanak megbízási ideje lejárván, ezen megüresedett helyek választás útján betöltetnek.

Új választás alá kerül a vármegye állandó választmánya és az igazoló választmány is, a bíráló választmányba egy tag választatik.

Tárgyalás alá kerül majd a kivetendő vármegyei pótdó kérdése is, mely a rendezett tanácsú városok terhére 16 százalékban, a községek terhére pedig 7 százalékban hozatik javaslatba.

A vármegyei katonabeszállásolási pótdó kérdése is elintéztet nyer majd, ezen pótdó a számvevőség által 1 százalékban javasoltatik.

Egy bennünket közelebről érdeklő kérdés is a vármegye zöld asztalára kerül s ez Rimaszombat r. t. város közönségének kérelme a cs. és kir. 5. gy. e. beszállásolásából felmerült 35000 korona kiadásunk a vármegyei katonabeszállásolási alapból leendő megtérítése iránt.

Nem akarunk a vármegye közönsége határozatának elébe vágni, de úgy tudjuk, hogy Rimaszombat városnak ezen kérése ellenkezik a katonabeszállásolási alap törvény szerinti rendeltetésével, mely csak az béke időben átvonuló katonaság beszállásolási költségeinek fedezésére szolgál s így minden valószínűség szerint ezen kérés teljesítést nem találhat s ezáltal egy súlyos teherként mutatózó probléma marad megoldás nélkül. — Egy 76 százalékos pótdóval adminisztráló városra nézve mindenestre kemény dió lesz ezen kiadás fedezésére módot találni.

Ezután több vármegye átirata képezi majd a tanácskozás tárgyát, ezek közül legérdekesebb a Brassóvármegyéjé, melylyel lapunk más helyén külön is foglalkozunk.

A rokkant katonák ügyének megtárgyalása, több szabályrendeletnek módosítása, hadi kölcsönre vonatkozó községi határozat elbírálása következik ezután, majd a tárgysorozat végén jótékonycélú mozgalmakhoz való hozzájárulás iránti kérelmek vannak.

Ezeket kívül több kisebb jelentőségű községi ügy kerül tárgyalás alá.

A Rima szabályozása.

Jóváhagyott szabályozási terv. — Vége az árvízveszélynek. — 300000 koronás költségcsökkentés.

Egy régen vajudó városi ügy került közel a megvalósuláshoz azzal, hogy a földművelésügyi kormány a Rima folyónak Rimaszombatot árvízzel veszélyeztető részének szabályozását engedélyezte.

A dolog előzményei általános érdekűknél fogva jóformán közismertek.

A Rimának évről évre bekövetkező áradása városunk egy tekintélyes részét állandó fenyegetésben tartotta s legutóbb 1913-ban Rimaszombat jelentékeny árvíz-károkat szenvedett, sőt tekintve, hogy az áradás még emberáldozatokat is követelt, a város vezetősége komolyan kezdett foglalkozni azzal a régen felszinen lévő és tárgyalások alapját képező kérdéssel, hogy a Rimának az a része, mely e veszélyt jelenti, a folyó szabályozása által rendeztessék.

A város egy szabályozási tervet is kidolgozott, ez azonban nem nyújtott elég biztosítékot

a földművelési minisztérium részére azt illetőleg, hogy az árvízveszedelem ez által véglegesen eliminálható s így a földművelésügyi kormány a miskolczi kulturmérnöki hivattal oly precízítással megalkotott szabályozási tervet dolgoztatott ki, mely az árvízveszélyt, a terv megvalósítása esetére, szinte teljesen kizárta teszi.

Alkalmunk volt belepillantást eszközölnünk ezen nagy koncepciójú munkába s az azt kísérő műszaki leírásba s így teljesen hitelesen közölhetjük a helyzet leírását, mely szerint a Rima folyónak azon szakasza, mely a várost veszélyezteteti: csekély méretű, az árvizek befogadására és levezetésére elégtelen, fel van iszapoldva, be van növe s a helyzetet súlyosítja még a malomárok és a Sodoma vízfolyás is, mely utóbbi mellékága a malomároknak és minden árvize a beltelkekre zudul.

Az árvizek rendszeresen rohamos természetűek és rövid tartalmuak a meder és vizgyűjtő terület nagy esése miatt.

A árvizek nemcsak Rimaszombat várost, hanem a szomszédos Rimatamásfalát is erősen veszélyeztetik.

A szabályozandó meder hossza 5 kilométer Ezenkívül a malomduzzasztó gátnak feltétlen átalakítása szükséges, továbbá a malomárok 1700 méter hosszban, a Sodoma-árokknak 900 méter hosszban való szabályozása. A szabályozás alá eső meder hossza tehát összesen 7600 méter.

A meder iránya mindenütt a régi marad, kivéve a Sodoma árok torkolati szakaszát, mely a város fölött áthelyeztetik. — A város alatt rimatamásfalvi hid felett levő Rimameder kiülepedés ki fog küszöböltetni.

A Rimamedernek szabályozása több helyen a szükséghez képest köburkolattal lesz eszközölve.

A szabályozás által a veszély alól mentesítendő terület 500 kat. hold.

Ezen nagyszabású és kultur szempontból reánk nézve óriási haladást jelentő terv kivitele 300000 koronát igényel, ezen költségcsökkentést ötven százalékát: 150000 koronát államsegélyként kapja a város.

A munkálatok kivitele tekintetében záros határidő alatt kell Rimaszombat városnak nyilatkoznia.

Bár tisztában lévén a város anyagi körülményeivel, nehéz kérdés gyanánt kell tekintelnünk ezen 150000 kor. előteremtésének ügyét, mégis hisszük és várjuk, hogy városunk vezetősége, tudatában a kérdés rendkívüli jelentőségének, fog módot keresni és találni arra, hogy a költségekre szükséges fedezet meg legyen a nélkül, hogy az a város lakosságának elviselhetetlen teherzaporulatot jelentsen.

Nemcsak az áradások veszélyének kiküszöbölése követeli ezen nagyszerű terv mielőbbi életét, hanem a külső csin, a rend, mely egy város szabályozásánál fontos — bár csak esztétikai — szempont s ezenkívül jelentős közegészségügyi érdekek is fűződnek ahhoz, hogy a Sodoma illatos ingoványában rend teremtessek.

Brassó megye a tisztviselőkért.

Az e hó 28-án tartandó vármegyei téli közgyűlés egy okosan megkoncipált átirattal fog foglalkozni s reméljük, egyhangu helyesléssel teszi azt magáévá.

Brassóvármegye közönsége felirattal fordult a kormányhoz s ebben a nyomós argumentumok sora mellett kéri a kormány törvényes rendelkezését azt illetőleg, hogy a vármegyei tisztviselők és alkalmazottak szolgálati ideje az előlépés és a szolgálati pótlékok szempontjából a háboru tartama alatt kétszeresen számítottassék.

Ugy vagyunk értesülve, hogy az állandó választmány javaslata az átirat lelkes elfogadása mellett abban konkludál, hogy ezen kétszeres számítás a nyugdíjba beszámítandó évek szempontjából is tekintetbe véttessék.

Szeretjük hinni, hogy az állandó választmány ezen javaslata egyhangu elfogadásra találva, Gömör felemeli tekintélyes szavát emberei érdekében, akik a fentemlített kedvezményekre minden tekintetben és kivétel nélkül rászolgáltak.

Nem lehet célunk a tisztviselők nehéz meg-

élhetési körülményeit vázolni. Az mélyen él minden gondolkodó ember agyában és fájdalomosan él a tisztviselők szerény keserű életében.

Tudja mindenki, hogy a tisztviselők szociális helyzete egy kiáltó feljajdulás, melynek nagy körvonalait a halom-akták, a váltóprolongálások, a szűk és egészségtelen lakások, a megfizetetlen piac és a háborus idők ezer és ezer gondja és baja jelzik, tudja mindenki, hogy a jelen gazdasági körülmények között ez az osztály nyerte a legsanyarubb elhelyezést.

A Brassó határozata nyomán életre kelő gömöri határozatnak szeretnénk eredményt jósolni, de szeretnénk azt valamennyi tisztviselőnkre kiterjesztve látni, hogy mindenki, aki végig élte a hivatalos és önszabta hustalan napok idejét, mindenki, aki tengődött a beszerzési előlegek morzsáiból, érezze majd nagy diadal-muk örömet.

Örömet szeretnénk látni majd a nagy örömnapiján azokon a gondtól megránczosodott emberi arcokon, akiknek szürke, sablónos életük jaj kevés örömet jelent!

Örömet szeretnénk látni abban a sivár dátum életben, mely a hivatalos órák, a szolgálati évek, az elsejék és a váltó lejáratok ellenőrzésében merül ki.

Előfizetési felhívás.

A „Gömör-Kishont“ várm. közlöny **harminczhetedik** évfolyamába lép 1916. január hó elsején.

Sem hangzatos frázisokra, sem öndicséretre nincs szükségünk, mert hiszen ez ugyanis hiába való akkor, mikor csakis az olvasóközönség józan, komoly ítéletéről lehet szó.

A lap közel négy évtizedes multja mindennél beszédesebben igazolja azt, hogy a vármegye széles köreiből igyekezett a közéletet és organuma komolyságával és mindig tárgyilagos irányával a megfelelő magaslatra emelkedni. Igyekeztünk hű képet adni az eseményekről s a köz- és társadalmi élet terén nyugodt hang, a szélsőségektől mindenkor óvakodó hangon bírálatot gyakorolni; nem egyszer egy-egy életrevaló s a gyakorlati megvalósításnál tényleg helyesnek bizonyult eszme felvetésével irányítóként a köz javára működni.

Régi jelszavunk a közérdeknek becsületes, önzetlen munkálása, s emellett ezután is hiven kitartunk, mert egyedül ez az út bizonyult minden tekintetben helyesnek, ez vonzza körünkbe a munkatársak készséges gárdáját s lapunk barátainak és előfizetőinek számát csakis ez az irány gyarapíthatja!

Felhívjuk tehát lapunk barátait, hogy az év végén lejárt előfizetésüket megújítani sziveskedjenek, nehogy aztán a lap expedíciójában zavarok forduljanak elő.

Azokat pedig, kik előfizetői kötelezettségeiknek nem tettek eleget, kérjük, hogy hátralékaikat haladéktalanul sziveskedjenek beküldeni, mert ellenkező esetben a lap küldését beszüntetjük.

Előfizetési árak: Egész évre . 10 korona.

„ „ Fél évre . . 5 korona.

A kiadóhivatal.

Hirek és vegyesek.

Forgácsok

témái mosolyognak felém egy gyűrött fehér papírról, amit mindig a kabátom jobb zsebében hordok, hogy arra firkáljam fel azt, amit nem merek a szórakozott koponyám emlékére bizni.

Hogy ezzel a kicsi toalett-titkossal megösmérkedett okos olvasóm, jöjjenek a témák úgy, ahogy formába faragtam őket egy csatáros este:

*

Nem szabad haragudni! Az én néha epés-kedő tollam mindenkit szeret, mindenkit simogatni szeretne.

Ennek előreküldése után arról írok, hogy milyen nagy lelkesedéssel és mily számokban beszéltek Rimaszombat kereskedői akkor, mikor a katonaság érkezése még csak a terv homályában élt s ők minden áldozatra készek voltak. — Azután napról-napra bizonyosabb

lett a terv életbeszökkenése s a bizonyosság arányában fogytak a számok, melyek az anyagi áldozatokkal voltak összekapcsolva. Ma!?!.. Ma csendes minden és eszembe jut amugy cziczisbeiszeresen az a kopott anekdota, mikor két zsidó így beszélgetett:

— Alszol? . . .

— Dehogy! . . .

— Akkor adj kölesön 100 koronát.

— Már alszom!

Rimaszombat kereskedőire is rá lehet huzni ezt a kis humort — no de nem baj! Szép álmokat!

*

Nem tudom szeretik-e az esti utcát?!... Én nagyon.

Este minden és mindenki szebb mint nap-pal, a városi villany sárgás fénye nem enged tulságos fényt csillogni s a sötét háttérben misztikus minden a mi él és nem él.*

Egy esti kóborlásom közben felfedeztem őket.

Ott ülnek a Tamássalva felé bekanyarodó utca és a piac sarkán (elfelejtettem megnézni az utca hivatalos nevét, de azért reményem tudják hol van?!) mikor ránk szalad a sötét este és meggyújtják apró faggyugyertyáikat Ők: az esti kofák.

Es körülöttük szürke tömeg nyüzsög s hamar gazdája akad a frissen párolgó lepénynek vagy a fonnyadt pirosodó almának, a melyen ugy futnak a ránczok, mint az esti kofák kendővel kerített arcán . . .

Egy új iparágat, egy új keresetforrást — az alulra került emberi osztályok nagy szegénységét látom az esti kofák gyertyáinak libegő-lobogó lángjainál.

*

Valamikor láttam egy sikerült kabaré tréfát.

Egy fekete haju, fiatal arcú ember bemegy a telefonfülkébe és telefonálni akar.

Hogy kinek? Az itt mellékes. Lehet, hogy a fiatal feleségének, lehet, hogy a még fiatalabb menyasszonyának, de az is meglehet, hogy . . . Szóval sok minden meglehet és az a sok minden most mind mellékes.

Most az a fő, hogy a fiatalember benn van a telefonfülkében és összeköttetést kér a mindenható központtól.

Azután a deszkákra lép egy új ur és előad valami hig tartalmu kuplét s az ember el is felejtí, hogy az a bácsi ott bent telefonál.

De egyszer csak kinyilik a fülke ajtaja és kilép rajta egy töpörödött aggastyán, akinek sikerült a fiatalon kért számot megkapni s vele a dolgát elintézni.

Ezt mind azért írom most ide, mert a közelmúltban mi, akik sokszor rá vagyunk utalva az idegeket tánczoltató telefonra, sokszor közel jártunk a kabarés ember szomorú esetéhez.

Sőt mikor fészüködséknél fel-feldezgetek egy szemtelenkedő ősz hajszálat a fejemen, erősen gyanakszom a rimaszombati „központ“-ra.

És az egészet azért írom most ide, mert hátha elolvassa az új postafőnök, akit szivesen üdvözlök, de akinek figyelmébe ajánlom, hogy az ajánlott levelek feladására hivatott ablak oly sok más hivatással van megáldva, hogy míg az ember ott a dolgát elvégzi, abba is szépen beleöszülhet.

*

Folytatom ott, a hol a kabaré tréfát elhagytam.

Az én ficzkádozó gondolatommal most azon tépelődöm, hogy, ha ezzel a bácsival itt Rimaszombatban esett volna meg az öszülési eset és az történetesen hétfőn esett volna meg, a postáról kijövet szegény embert valószínűleg komoly természetű gutaütés érte volna annak láttán, hogy mily szépen elta karították a tapadó, lucskos havat a háztulajdonosok a járdákról s mennyire nem takarították el a város a postától a megyeházáig vezető koczaköveken.

*

Ennyi az e heti forgács. Jó ünnepeket. *Glin.*

Boldog karácsonyi ünnepeket!

Lapunk mai száma a karácsonyi ünnepekre való tekintettel, nem vasárnap, hanem szombaton reggel, illetve pénteken délután jelenik meg! Megragadjuk az alkalmat arra, hogy lapunk tisztelt munkatársainak, előfizetőinek és barátainak örömteljes, boldog karácsonyi ünnepeket kívánjunk!

A „GÖMÖR-KISHONT“

szerk. és kiadóhivatala.

Gondnoksági alakuló ülés. A rimaszombati állami elemi iskola gondnoksága folyó hó 22-ikén tartotta dr. Kovács László polgármester, gondnoksági elnök vezetésével három évre szóló alakuló gyűlését. Az elnök üdvözlő szavai után Matolcsy Pál jegyző bejelentette a gondnokság kinevezett, választott és hivatalból megbízott tagjairól szóló hivatalos értesítést. Majd letették a megjelent tagok a hivatalos esküt s az elnöklő polgármester kérte a tagok támogatását és érdeklődését, mire dr. Veress Samu főgimn. tanár meleg, lelkes szavakkal üdvözölte a gondnokság nevében az elnököt, ki eddigi működésével is megmutatta, hogy az oktatás ügyét szíven viseli s a gondnoksági elnöki és polgármesteri tisztet harmoniába tudja hozni az iskolák érdekeivel. Még felolvastatott Bihary István, kir. tanfelügyelőség vezetésével megbízott segédtanfelügyelő átirata, melyben közli, hogy október 1-én átvette a hivatal vezetését és melegen üdvözölte a gondnokságot, kéri támogatását. A gondnokság örvendetes tudomásul vette az átiratot s támogatását készséggel kilátásba helyezte. Ezzel az ülés véget ért.

Murány gróf és fia. Bulgária szövetsége a központi hatalmakkal, mintha külön és még jelentősebben meg volna pecsételve azzal a meleg barátsággal, ami Magyarország és Bulgária között történelmi hagyomány és hűségese- sen ápoló kötés, amit régi szimpátiák tartottak életben és most a véres háború csak szentesít. Ferdinánd király, a Kóburg-Koháry herczeg a bulgárok trónján se felejtette el, hogy huszár volt, magyar huszár és szívesen és szeretettel beszéli a nyelvünket, állandóan olvassa a magyar lapokat, figyelemmel kíséri a magyar irodalmat. A királynak, a királynénak magyar a titkára és Magyarországgal való levelezésben állandóan a magyar nyelvet használja. Murány grófja, van már ebben a névben valami célzás arra, hogy az az uralkodó, aki ezt a nevet választotta inkognitójának a megőrzésére, az igen jó és igen intim barátunk nekünk. Örvendetes és érdemes feljegyezni azt a hirt, amit beavatott forrás közöl velünk Szófiából. Murány grófja a bolgár királyi háznak a barátságát ápolja és továbbfejleszti a családjában. A bulgárok jövő uralkodója, Boris trónörökös, ha egyszer — reméljük sokára — a trónra kerül, méltó utóda lesz Murány grófjának még a magyarokhoz való szimpátiájában is. Boris herczeg szorgalmasan tanulja a magyar nyelvet, a magyar irodalmat és történetet és már tökéletesen beszél magyarul. Vannak ilyen igen kicsiny kis dolgok, amiknek olyan nagyon nagy a jelentőségük

Szabadságon. Havranek József csendőrszázados — dr. Rárossy Gyula ügyvéd veje — e héten a harcztérről, hol legutóbb Vilna mellett Dobropolánál teljesített szolgálatot, mint üdülő hazaérkezett. — Ugyancsak e héten jött haza szabadságra Horváth Albert főhadnagy főgimn. tanár, ki Volhyniában tett szolgálatot.

Kitüntetés. A világháború rettenetes forgatagában és óriási szenvedései között közel tíz hónap óta küzd az északi harcztéren ij. Friedl György tüzérkadett, a 16-ik tüzérezred önkéntese, műegyetemi hallgató, putnoki gyár igazgató fia, aki már kétszer lett kitüntetve, legutóbb az ezüst vitézségi érmet nyerte el. Részt vett a gorliczei áttörésnél és Lemberg visszafoglalásánál is. Ez a vitéz fiatal ember kiváló a kiválóak közül is, amit bizonyít az a körülmény, hogy Beöthy Pál, a képviselőház elnöke is meleg érdeklődéssel van iránta. — Feljebbvalói és bajtársai szeretik és megbecsülik a fiatal hőst, ki a harcz táradalmi között — ha idő és alkalom van rá — pompás zongorajátékával vidítja fel a kedélyeket. Jelenleg rövid szabadságon szülei házában időzik.

Katonai előléptetés. A városunkba áthelyezett 80. gyalogezred parancsnoka *Bastgen* Szaniszló alezredes, ki városunk hivatalos köreiből mint rendkívül rokonszenves egyéniség rövid idő alatt közkedveltségre tett szert s mint kiváló katona, a parancsnoki teendőket lelkiismeretes pontossággal látja el, ezredessé lett előléptetve.

Legfelsőbb elismerés. A király elrendelte, hogy az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartása elismerésül a városunkbeli származású szentmiklósi és óvári *Pongrácz Pál* főhadnagynak a legfelsőbb dicsérő elismerés tudtul adassék.

Ünnepelt főszolgabíró. Lapunk volt felelős szerkesztőjét, a garamvölgyi járás népszerű és közszeretnek örvendő új főszolgabíróját, megválasztása alkalmából bensőséges, lelkes ovációban részesítette a járás urai közönsége, s tiszteletére a pohorellai vasgyár kaszinójában bankettet rendezett. A szinte családias jellegű vacsorán talpraesett, szép pohárköszöntők hangzottak el. *Karafanda Pál* királyhegyaljai gör. kath. lelkész, *Dollák Rezső* kohárházai róm. kath. plébános. *Kolbenheyer Gyula* hercegi erdőmester, *Eisenhut Pál* vasgyári főszámvevő, *Kajaba Árpád* községi jegyző és dr. *Csiky Ferencz* járásorvos üritettek poharat a járása érdekeit nagy ügybuzgalommal, kiváló hivatottsággal munkáló főszolgabíróra és családjára. Az ünnepelt *Komáromy István* főszolgabíró meleg és hálás szavakkal mondott köszönetet a nem várt lelkes ovációért.

Dicsérő elismerés. Az itt állomásozó 80-ik gyalogezred, melynek javarésze az olasz harcztéren küzd, egymásután a legszebb sikereket aratja a fronton. Mint a fővárosi lapokból s katonai forrásból értesülünk, az ezred legénysége és tisztikara az olasz fronton, különösen a híres nagyfontosságú pozíció Mrz Vrh megvédésében tüntette ki magát. A szakadatlanul egymást érő olasz támadásokat e rendkívül veszélyes helyen legnagyobb bravúrral verték vissza úgy, hogy a hadsereg főparancsnoka: *Frigyes főherceg* a „vas ezred” kiváló teljesítményét teljes elismerésére és dicséretére méltatta, s ez a kitüntető dicséret parancsban is tudomásra lett hozva. Most legutóbb is e napokban kaptunk hírt az ezred hőstetteiről, melyekkel a hadvezetőség dicsérő elismerését vívták ki a 80-ik gyalogezred tisztjei és legényei.

Hivatalos vizsgálat. *Perczel Dénes* ezredes, a debreczeni mentelep parancsnoka f. hó 22-én délelőtt városunkba érkezett s az itteni osztályt megvizsgálva, délután elutazott.

Egy tanár balesete. *Sarudy György* 49 éves budapesti főgimn. tanár, ki az itteni főgimn. tanára is volt, folyó hó 22-ikén Szentkirályi-utca 47. számú lakásán a gázt rosszul zárta el s a szén-gáz mérgezés következtében reggel eszméletlen állapotban találták. Beszállították a Rókus kórházba.

Fiatalkoruk bírósága. A helybeli kir. törvényszéknél, mint a fiatalkoruk bíróságánál folyó hó 21-én *Fodor Zoltán* bíró elnökletével több fiatalkorú bűnös ügyében tartottak tárgyalást, melyen a vádhatóságot dr. *Mészáros István* kir. főügyész helyettes képviselte, a patronage egyesület képviselőjében pedig *Lovass Árpád* állami gyermekmenhelyi gondnok jelent meg. F. hó 23-án is volt öt fiatalkorú bűnös ügyében tárgyalás, mely alkalommal a vádhatóságot *Lehotzky Márton* kir. ügyész képviselte.

Halálozások. *Morhács Károly* itteni 41 éves csizmadia mester és volt városi czedulászó folyó hó 22-én hosszas betegség után a helybeli közkórházban meghalt. Folyó hó 24-én temették.

Borsos László zólyomi nyug. máv. főkalauz feleségének, szül. *Teleki Zsuzsannának* hült tetemeit folyó hó 19-én ide szállították és 20-án délután a vasúti állomásról *Gyürky Pál* főesperes megható gyászbeszéde után örök nyugalomra helyezték.

Leffler Sámuel kir. tan., itteni származású nyiregyházi nyug. főgimn. igazgató, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, egyházi másodfelügyelő, Szabolcs megye törvényhatóságának és Nyiregyháza képviselőtestületének tagja, rövid szenvedés után folyó hó 22-én Nyiregyházán meghalt. A kiváló tanfőúr iskolai tanulmányait itt végezte s mindig nagy szeretettel emléke-

zett vissza a városunkban eltöltött időkre. Mult évben az érettségi vizsgálatokon az ev. püspökkel együtt mint kormánybiztos működött az itteni főgimnáziumnál.

Egy széles körökben kedvelt, derék ember hunyt el folyó hó 24-én városunkban, id. *Tomcsányi István*, ki nemrég a gazd. egyleti áru-szövetkezetben mint pénztáros nyert alkalmazást, előbb pedig gazdálkozással foglalkozott, néhány hónap előtt vadászaton meghült, beteg lett s folyó hó 24-én a közkórházba szállítása után 57 éves korában elhunyt. Temetése f. hó 26-án délután 2 órakor lesz a közkórház halottas házából. Fia ifj. *Tomcsányi István* és testvérei: *József, László* és *Pál* kiterjedt rokonsággal gyászolják.

Kinevezés. A vallás- és közoktatási miniszter dr. *Heinrich Jánosné* szül. *Uthy Ilona* okleveles kisedővönőt, *Uthy Antal* helybeli róm. kath. kántor leányát a dorogi állami kisedővönőkhöz kisedővönővé nevezte ki.

Ujra a harcztéren. *Neogrady Emil* tart. hadnagy, nyustyai szolgabíró folyó hó 14-én külön gépfegyveres taggal, mint gépfegyverparancsnok másodszor ment ki az északi harcztérré.

Zászlóavatás. A városunkból Munkácsra áthelyezett cs. és kir. 5. gyalogezred gyönyörű új zászlójának ünnepélyes felavatása f. hó 12-én ment végbe a harcztéren. — Az ünnepélyről következő tudósítást kaptuk: „A Rimaszombatban állomásozott cs. és kir. 5. gyalogezred zászlószentelése e hó 12-én d. e. folyt le a harcztéren. — Az ezred ugyanis a háboru elején az Orosz Lengyelországban a nagy orosz kolosszus ellen folyt véres csatában Wola Pukaresovnál a mocsárban elásta az elesett hősök közé a zászlóját, a melyet már nem lehetett megmenteni, de az ezred azon derék, bátor magaviseleteért, a melyet az egész háboru alatt eddig tanúsított, ennek jutalmazásaképpen ő Felsége a király egy új zászlóval ajándékozta meg a közös címerrel. Ennek a felszentelési ünnepélyét ülte 12-én nagy ünnepségek közepette. Jelen volt maga *Pflanzer-Baltin* hadseregparancsnok is, aki a legnagyobb meglepéssel volt, és a mint kifejezte magát „brilliansul hatott reá az ezred katonás magatartása.” Jelen volt még *Rhemen* hadtestparancsnok és a hadtest több generálisa is. — A városunkbeli származású *Stolcz Zsigmond*, a 60-ik gyalogezredtől az 5-ösökhöz beosztott földink — *Stolcz Zsigmond* kalaposmester derék fia — a század részéről szintén vert be szöveget az új felavatott díszes zászlóba. — Különös elismerés illeti meg *Fekete* ezredet, aki sok hónapon keresztül katonásan, erős kézzel, nagy katonai tudással, személyes bátorsággal vezeti az ezredet.”

A postáról. Lapunk más helyén kedélyes formában szólunk a postahivatalnál tapasztalható bajokról, de miután a közönség is megszólalt, adjuk az alábbi levelet s adresszáljuk a hivatalfőnökség útján a kassai kir. posta és távirdaigazgatósághoz: „Tekintetes Szerkesztőség! Még messze volt a karácsony, mikor többünk utja a postára vezetett, hol cseppet sem épületes jeleneteknek voltunk szem- és fültanúi. A katonaság városunkba helyezése óta — amint ez előre látható volt — a forgalom annyira megnövekedett a postán, hogy a tisztviselők megtörve görnyednek íróasztaluk mellett, de különösen óriási súly és munkatöbblet nehezedik a közönséget mindenkor előzékenyen kiszolgáló hivatalnoknőre, ki az ajánlott levelek és táviratok felvételével van megnyomorítva. Leírhatatlan az az állapot, ami naponta ennek kis ablaka előtt látható; azok az izgalmas jelenetek, ökölrel való törtetések, dulakodások és kvalifikálhatatlan szóváltások szinte „balkáni képet” tárnak elénk, s elszorult szívvel távozzunk e helyről, honnan a civil kulturember teljesen száműzve van. A tisztviselők részére elkülönített hely rácsa előtti kis térségen ugyanis katona katona hátán szorong, egymást és a civileket lökdösik ide oda! egy dringend sürgönynyel vagy express levéllel várhat akármeddig az ember, szóhoz sem jut! Csak egyszer látná ezt a túlekedést a kassai postaigazgatóság kiküldöttje, rögtön intézkednék. De reméljük, hogy a mi szavunk is elég lesz, s így is intézkedni fog. Mert hiszen a megoldás igen egyszerű volna, ha a katonáknak külön hely

jelöltetnék ki postai ügyeik lebonyolítására, s oda egy velük érintkezni tudó s postához értő katonát ültetnének. Mert ez így tarthatatlan, a polgári elemre és a katonaságra egyaránt! Sürgős intézkedést kérünk tehát! — Rimaszombat, 1915. decz. 21. *Több előfizető.*”

Ujévi üdvözlés megváltás. *Frits Ferencz* nyug. kir. járásbíró újévi üdvözlés megváltása czimén 2 koronát küldött hozzánk a Vöröskereszt egyesület céljaira. Rendelteségi helyére juttattuk az összeget.

Elhunyt katona. *Tymcsuk György* 80. gyalogezred 5. századbeli katona folyó hó 19-én 18 éves korában városunkban elhunyt. Bukovina Storozynnek kerület Karepcsin községébe való földműves volt. 20-án délután katonai pompával temették el.

Igazgatósági ülés. A rimaszombati kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága mult vasárnap délelőtt id. *Rábely Miklós* elnökletével a folyó évben utolsó igazgatósági ülését tartotta, melyen a felügyelő-bizottság is képviselve volt s a *Molnár Lajos* ügyvezető-igazgató referálása alapján több betegsegélyezési, kártalanítási és vegyes ügy nyert elintéztést.

Kárpátgyesület működése. A magyarországi kárpátgyesület az 1915-ik évi működéséről szóló 42-ik évkönyvet most adta ki s miután az egyesületnek vármegyénkben nem számos tagja van, de az egyesület működése iránt is élénk érdeklődés tapasztalható, közöljük a „Gömöri osztály”-ra vonatkozó *Pásztor Mihály* ügyvivő alelnök tollából származó jelentést:

„Elnök: dr. *Pösch József*, ügyvivő alelnök: *Pásztor Mihály*, másodalelnök: *Pauchly Rezső*, titkár: *Varga István*, pénztáros: *Lajos Győző*, választmány: A választmányból időközben kiléptek, részben alapszabályszerűleg kisoroltattak: dr. *Hazslinszki Rezső*, dr. *Pösch Aladár*, *Komoróczy Miklós*, *Sulyovszky István* és *Czékus István*. Helyettük megválasztottak: *Kirschner Zsigmond*, *Horváth Sándor*, *Adamis Gusztáv*, *Kostenszky Pál* és *Héreghy János*. Kisoroltattak és újból megválasztottak: *Nagy Elemér*, *Dittel István*, id. *Varga Józsefné*, *Horváth Zoltán*, *Komáromy István*, dr. *Benyó Gyula*, *Hanvay J. Ede*, *Sztankovics Károly*, *Kellner Viktor*, dr. *Hensch Géza*, *H. Heinzelmann Béla* és *Pazar László*. Mint új póttagok megválasztottak: dr. *Markó János*, *Horváth Zsigmond* és *Fuchs József*.

Az alapító tagok száma: 5. A rendes és pártoló tagok száma: 147.

Az 1914. év a világháboru zivatarával minden tervünket halomra döntötte. Tagjaink nagy része titkárunkkal együtt a harcmezőn van, mások anyagilag sanylik meg a háborut, ismét mások megszapordott munkájuk folytán vagy a bizonytalan állapotoktól vannak lenyűgözve. Ilyen körülmények közt nem csoda, ha tagjaink közül a mult évre csak 46 fizette be a tagsági díját. A máskor készségesen fizető tagok csak ugy hátralékban vannak, mint a mindenütt található rossz fizetők. Többen 3 évi tagsági kötelezettségük lejártával kilépésüket jelentették be.

De hogy az 1914. évre kitűzött munkaprogramunk ugyszólván teljesen papiroson maradt — néhány tavaszi kiránduláson és az utjelzések utánpótlásán kívül másról nem számolhatunk be — annak nemcsak a tagdíjfizetések nagy elmaradása volt az oka, sőt talán ez volt a legkisebb oka, hanem a világháboru. Ennek hatását felesleges részleteznünk. Legfontosabb hazafias kötelességünknek ismertük, ha már egyéb munkásságunkban akadályozva voltunk, hogy a haza hívó szavára mi is siettünk a hadikölesön kibocsátásakor csekély tőkénket erre a célra fordítani, s így 780 koronát jegyeztünk. Ezenkívül pedig, mikor a Vöröskereszt-egyesület rozsnói fiókja megalakult, 50 korona adomány-nyal alapító tagul lépett be a Gömöri osztály.

Zárószámadás 1914-re. Bevétel: 1085'08 K, kiadás: 996'06 K; marad: 89'02 K.

Az 1915. évre szóló költségvetésünk számbelileg nem rögzíthető meg. Így munkaprogramunkat is csak később állapíthatjuk meg. Elhatározásunk szerint 1914. évi munkaprogramunk keretén belül fogunk maradni s annyit valósítunk meg belőle, amennyit lehet. A fent vázolt viszonyok miatt minden esetre igen szűk körre leszünk szorítva.”

Serényi Németországban. Lapunk legutóbbi számában jeleztük, hogy Serényi Béla gróf Németországba utazik. Most az „Esti Újság”-ban olvassuk a következőket: „A Szaloniki-Morava-csatorna. Tudvalevő, hogy gróf Serényi Béla, volt földmívelésügyi miniszter a Házban fölvetette a vardar—morava—szalonikii nagy csatorna tervét, amelyen át az Egei-tenger forgalmát közvetlenül fel lehetne terelni a német Dunáig a Vardaron át. Serényi gróf hivatkozott arra, hogy a kérdés tulajdonképpen nemzetközi tanácskozás elé tartozna, amelyen a kezdeményezés Magyarországot illetné meg. Serényi gróf most — értesülésünk szerint — Németországba utazott és hír szerint ott a csatorna terve felől is tárgyalni fog erre illetékes körökben. Ezt a hírt nem áll módunkban megerősíteni, mindenesetre azonban rendkívüli fontosságú volna, ha sikerülne ennek a kérdésnek a megoldását Magyarország javára előbbre segíteni.”

A sárosi falunk céljaira. Kubinyi Géza főispán a közelmúltban a következő adományokat vette köszönettel át: Szoyka Pálné 100 kor. Általános magnezitipar r. t. 300 kor. Sárosi teadélután jövedelme 1012 kor. 40 fill. Sárosi mozijövedelme 223 kor. 80 fill. Szilárdy Béla Sajószentkirály 500 kor. Nagyrőcze város polgármesterének gyűjtése 258 kor.

Meghívó. A nagyszuhai róm. kath. elemi népiskola vezetősége folyó hó 26-án (vasárnap) gyermek-szinielőadást rendez a sárosi megyei — oroszok által elpusztított — iskolák újra felépítésére. — Szinre kerül „Jézus születése” három jelenetben. Irta *Petróczy József* kántortanító. — Kezdeté d. u. 5 órakor. — Helyárak: I. hely 1 k. 20 fill. II. hely 60 fill. III. hely 30 fillér. A jótékony célú tekintve, a felülfizetéseket köszönettel fogja nyugtázni a rendezőség.

Igazgatósági gyűlés. A gömörvármegyei gazdasági egyesület áruosztálya r. t. folyó hó 20-án délután 2 órakor igazgatósági ülést tartott, amelyen több fontos tárgy került megbeszélés alá.

Nyugtázás. Lapunk szerkesztőjéhez a következő adományok érkeztek, melyeket rendeltetési helyükre juttattunk: Széman Endre 10 k. felerészben a nyomorék gyermek-, felerészben a nőegylet által felállítandó karácsonyfa céljaira, dr. Söldos Béla 3 kor. a nőegylet által felállítandó karácsonyfa javára.

A közönség szives figyelmébe!
Tisztelettel értesítem a közönséget, hogy közkedvelt tea-süteményem készítését ismét megkezdtem. Ezen finom készítményem a karácsonyi ünnepek alkalmával mint kiváló és elsőrendű csemegéje igen alkalmas és ajánlom a nagyközönségnek! Mákos és diós kalácsok készítését is vállalom az ünnepekre!

Rimaszombat, 1915. deczember 18.

Tisztelettel:

MISKOLCZY LAJOS.

czukrász.

Halálos égés. Gortva-pusztán folyó hó 13-án *Lőkös* István 3 éves kis fiú véletlenül magára rántotta a takaréktűzhelyről a forró vízzel telt fazekat s olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy folyó hó 18-án meghalt. A gondatlan anya ellen az eljárás megindult s a kis gyermek hullájának törvényszéki boncolása folyó hó 20-án ment végbe, melyet dr. *Zehery* István megyei tb. főorvos, kir. törvényszéki orvos és dr. *Molnár* Ferenc rimaszécsi körorvos végzett.

Rajtavesztett libatolvaj. Sajópüspökiben folyó évi november hó 21-én *Hepkó* Andrásné szül. Kaló Mária, egy 44 éves arló, többször büntetett asszony a *Varga* Józsefné óljából három hizott libát elemelt. Tetten érték és elfogták s kiderült, hogy már kilencszer volt lopásért büntetve s az utolsó büntetés óta tíz év nem telt el. Folyó hó 17-én *Kolbay* Sándor elnöklése alatt itélkezett a kir. törvényszék a megrögzött tolvaj felett s dr. *Mészáros* István kir. főügyész helyettes vádbeszéde után jogerősen hat havi börtönrre, 3 évi hivatalvesztésre és politikai jogok felfüggesztésére ítélte. A bíróság a vizsgálati fogság által 23 napot a büntetésből kitöltöttnek vett.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számában megírtuk, hogy *Kirinyi* Béláné Csetnekről 5 koronát adományozott a nyomorék gyermekek karácsonyfájára. Készséggel helyreigazítjuk, hogy a jótékony adomány nem 5, hanem 10 korona volt.

Jótékonyosság. Folyó hó 23-án délután osztotta ki a helybeli Kath. Olvasó-egylet a szokásos karácsonyi adományokat a város keresetképtelen, elaggott szegényei között. A valálkülönség nélkül összesereglett öregek, kik között az adományok kiosztattak, a mai súlyos időkben kétszeresen érezték a karácsonyi segélynek jótékonyosságát és megindultan és hálással csillogó szemekkel figyelték *Cservenka* Pál róm. kath. hittanár rövid, lélekhez szóló szavait, miket a kiosztás előtt hozzájuk intézett. Kiosztásra került 146 korona, mely összegben néhai *Kalocsai* Béla dr. alapítványának kamatai is bennfoglaltatnak a nemes gondolkozású hagyományozó intencziója szerint. A kulturális érdeket szolgáló egyesület évenként meg-megújuló jótékonyosságával méltán rászolgál a szegények hálijára.

A sebesültek karácsonya. A Vöröskereszt-egylet kiegészítő kórházában f. hó 24-én délután 4 órakor volt a karácsonyfa ünnepély, melyről már csak lapunk jövő számában referálhatunk.

Nyomorék gyermekek karácsonya. A szeretet ünnepén a szívek melege ugyancsak áradozott a mai nehéz időkben is a nyomorék gyermekek felé. Csendben, minden nagyobb fényt és pompát kerülve, szinte házias keretben kívánta ez idén a Fehérkereszt egylet kedvessé tenni a nyomorék otthonában elhelyezett pártfogoltjainak karácsonyát s folyó hó 22-én felállította a közönség valóban megható áldozatkészségéből ajándékokkal megrakott karácsonyfáját. Az egyszerű felhívás a nemesszívű adakozók egész seregének szívéhez térközött s így történt, hogy a karácsonyfa szinte roskadozott a sok ajándéktól és felejthetetlenül kedvessé lett e nap a szerencsétlen nyomorék gyermekek előtt. 22-én délután fél 5-kor a Fehérkereszt elnöknője kövecsesi *Lukács* Gézánné megnyitotta az ünnepélyt s 65 nyomorék gyermek *Lenner* Ilonka tanítónő vezetésével bevonult a terembe, hol kevés számú közönség s *Beliczky* Jenő róm. kath. segédlelkész, az állami gyermekmenhely részéről dr. *Kármán* Aladár igazgató főorvos helyettes jelent meg. A kis *Gunya* Róza szép verset mondott, majd a Hymnuszt énekeltek a gyermekek, aztán örömtől sugárzó arccsal, szívből fakadó hálával fogadták a gyermekek a kiosztott játékokat, csecsebecsüket és enniválókat.

A nőegylet karácsonyi ünnepélye. Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesülete folyó hó 23-án délután a rimatamásfalvi Ház-tartási otthonban tartotta karácsonyfaünnepélyét. Meleg, bensőséges szép ünnepély volt, melyen *Samarjay* Jánosné elnöknőn, *Máriássy* Lászlóné és özv. *Molnár* Józsefné alelnöknőkn, özv. dr. *Marikovszky* Csider Gizella igazgatón kívül dr. *Wallentinyi* Dezső titkár, dr. *Soldos* Béla jegyző, a rimaszombati izr. nőegylet képviselőiben: dr. *Krausz* Gyuláné elnöknő, dr. *Bleier* Leóné és dr. *Weinberger* Rezsőné, az állami gyermekmenhely képviselőiben dr. *Kármán* Aladár igazgató főorvos helyettes és nagyszámú hölgyközönség jelent meg. A hatalmas karácsonyfa körül 54 intézeti növendék és a nőegylet 21 pártfogoltja sorakozott. *Kiss* Béla evang. segédlelkész mélyen átgondolt, nagy határu beszédet intézett az ünneplőkhez s a lányok nevében *Molnár* Emma mondott talpraesett beszédben hálás köszönetet a nemes jótévőknek, különösen a jószívű áldozatkészségben határt nem ismerő s a jótékony terén apostoli munkát végző elnöknőnek. — A karácsonyfa mellett bőséges ajándékokkal volt elhalmozva az asztal. A lányok alkalmi éneke után a vezetőség *Loysch* Ödönné és *Tóth* Béláné segédkezelésével az örvendezőknek kiosztotta az ajándékokat s ezzel a szép ünnepély véget ért.

Czélú tévesztett fejszecsapás. Serke község mellett levő *Petrési* pusztán f. hó 9-én fát vágott *Bató* István. A kis 6 éves *Szolga* Mihály tartotta a fadarabot s az egyik fejszecsapás szerencsétlenül czélú tévesztett, a kis gyermek jobb kezének két ujját átvágta. Beszállították 10-én a közkórházba.

Jótékony adományok. Lapunk szerkesztőségéhez e héten *Szabó* József mészáros 10 koronát küldött és pedig 5 koronát a Vöröskereszt egylet s 5 koronát a Fehérkereszt egylet nyomorék otthonának karácsonyfájára. Az összeg vételét köszönettel nyugtázzuk s azt rendeltetési helyére juttattuk.

Kamarai ülés. A miskolczi kereskedelmi és iparkamara folyó hó 29-én d. u. 3 órakor teljes ülést tart, melyen számos, fontos ügy kerül tárgyalásra.

Fagy és hó. A Karácsony előtti napok hirtelen kemény hideggel és nagy hóval köszöntöttek be. Mindakettő kedvező kilátást nyújt a téli sportokra: a szánkázásra, ródliázásra és a korcsolyázásra. A korcsolyaegyesület elnöksége készült a november végén megszakadt sport folytatására s a tanuló ifjúságot mozgósította a pálya elrendezésére és fentartására. Így kilátásunk lehet rá, hogy az ünnepek alatt a jégen vígan végezheti a sikamlást a korcsolya-sportot kedvelő közönség.

A községi és városfejlesztő r. t. reorganizált formájában eredményes tevékenységet fejtven ki, városaink és községeink szívesen sietnek anyagi erejükkel a társaság tőkésének tekintélyes voltát biztosítani. — Mint értesülésünk Rimaszombat és Rozsnyó 4000—4000 korona, Nagyrőcze 1200 kor. és Ratkó nagyközség 1200 korona értékben tettek e társaság részvényeiből jegyzést.

Hadifoglyoknak szóló pénz-átutalásokat teljes biztonsággal továbbít a

RIMASZOMBATI TAKARÉKPÉNZTÁR.

3—10

Megégett gyermek. Klenócson Belusján Jánosné ottani lakos folyó évi október hó 3-án a mezőre ment burgonyát ásni s 6 éves fiát és 2 éves *Zsuzsanna* nevű leányát is magával vitte. Munkaközben nem vette észre, hogy a gyermekek eltávoztak s csak mintegy háromnegyed óra múlva hallotta a 2 éves kis leány sírását s odaérve a kis leányhoz, őt lángok között találta. A kis leány olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy még aznap meghalt. Folyó hó 15-én vonta kérdőre az anyát a helybeli kir. törvényszék s gondatlanságból okozott emberölés vétsége címén jogerősen 8 napi fogházra ítélte, de az ítélet végrehajtásának 3 évre felfüggesztését kimondotta.

Jótékonyczélú előadás Gömörpéterfalán. A gömörpéterfalai községi elemi népiskola tanuló ifjúsága folyó hó 26-án a háboruban elesett hősök emlékére állítandó síremlék javára szinielőadást tart, melyen előadásra kerül: „Karácsony az égben” és „A megkerült gyermek” című karácsonyi pásztorjáték.

Karácsonyi adományok. E hó 19-én megjelent vasárnapi szám után érkezett adományok a nyomorék gyermekek karácsonyfájára: *Knöpfler* Károly ur egy szép nagy karácsonyfa. *Gyürky* Pálné 2 kor. *Baráth* Károlyné 2 kor. *Bihary* Istvánné 2 kor. *Holländer* Lajosné 2 kor. *Szabó* József mészáros 5 korona. *Báró* *Luzenszky* Henrikné 20 kor. *Szoyka* Pálné sok játék. *Vajda* Pálné 1 kosár alma. *Kubinyi* Bertalanné alma, *Zmeskál* B. né alma és kalács. — Leghálásabb köszönetet mond az elnökség nevében *Kern* *Adolf* né.

Baromfitolvajok bűnhődése. Jolsván folyó évi április havában *Péter* *András* né, *Polomszki* *András* és *Polomszki* *András* né a losonci 29. cs. és kir. vadászszőlőajtól megszökött *Péter* *Andrást* rejtegették és ezzel a fegyveres erő ellen büntetést követtek el. Ez a társaság aztán április 21-én a *Neogrady* *Jenő* bekerített óljából malacokat, tyukokat, kacsákat lopott s *Polomszkiné* azokat elkészítette s nagy vendégséget csináltak. Még több lopást is követtek el s folyó hó 15-én a helybeli kir. törvényszék előtt állottak s dr. *Mészáros* *István* kir. főügyész helyettes vádbeszéde után fegyveres erő elleni büntetést, lopás és orgazdaság miatt el is ítéltettek. *Péter* *András* né két havi fogházra és 10 korona pénzbírságra, *Polomszki* *András* 7 havi börtönrre és 10 korona pénzbírságra, *Polomszkiné* 3 havi fogházra és 10 kor. pénzbírságra ítéltetett jogerősen.

Szinielőadás Rimakokován. A rimakokovai műkedvelők folyó hó 26-án a szövetkezeti ház nagytermében a háboruban megvakult katonák javára szinielőadást rendeznek, melyen több bohózat és vig monológ s egy vígjáték kerül előadásra.

Apolló-Színház. Mult héten nagy érdekű, változatos műsorú előadások voltak az Apolló-Színházban s a karácsony két napján tartandó előadások programja is vonzó, érdekfeszítő. Felhívjuk a közönség figyelmét az előadásokra.

Jótevény adományok. Lukács Gézáné alispán neje czimére az elmúlt héten is érkeztek jótevény adományok, melyeket rendeltetési helyükre juttatott s melyeket e helyen nyugtáz hálás köszönettel: *a sebesültek karácsonyfájára* özv. Bornemisza Istvánné 10 kor. és egy kosár alma, Bornemisza Elemér 10 k, Tóth Árpád és neje 5, Gyarmaty Mihály 5 k. — *A háboruban megvakult katonák felségélyezésére:* Tóth Árpád és neje 5, Gede Istvánné 30 k. — *A vörös-kereszt céljaira:* Gede István névnapmegváltás czimén 20 k. A hadban lévő katonák gyermekeinek: Gyarmathy Mihály 5 kor. — *A nyomorékgyermekek karácsonyfájára* igen tekintélyes összegben érkeztek az elnökség czimére adományok, melyeknek hálás köszönettel való átvételét elismeri és nyugtázza az elnökség. Lukács Gézáné elnöknő czimére a következő adományok érkeztek: Kertész Lajosné egy öltözet fiu-ruha és 2 k, özv. Bornemisza Istvánné egy kosár alma. dr. Kovács Lászlóné 5 k. Máthé Jenőné 4 k. Bornemisza László 10 k. Kath. olvasó egyesület 5 k. Máriássy Lászlóné 2 k. Soldos Béla 2 k. dr. Institórisz Endréné 5 k. Tóth Mihályné 2 k. dr. Csernay Dánielné 2 kor., Széman Endre 5 kor., Szabó Elemérné egy doboz cukor, egy kosár alma, fehérnemű és 2 k. Gede Istvánné 20 drb kalács és Szoyka Pálné 5 nagy bábu és sok szép játékszer. Heksch Gyuri könyv és fakoczkát. Marton Jánosné ruhaneműek. dr. Löcherer Tamásné igen sok fehérnemű és ruhanemű. özv. Ragályi Gézáné 450 drb sütemény. Pöcher Gyula egy nagy zsák alma és 20 k. Gál Istvánné 2 k. ilj. Molnár Józsefné 4 k, Madarász Pálné 4 k, Percz Samu 5 k, Wulfka Ernőné egy doboz sütemény és egy kosár alma. Cziner Miksáné 2 k. Bleyer Leóné 2 k. Zmeskál Józsefné Cserencsény egy kosár alma és kalács. Dickmann László 2 k. Rimaszombat város tanácsa 5 k. A „Gömör-Kishont” gyűjtéseképen Rimaszombat város tanácsának 7756. számú határozatával kiutalt 15 korona.

Rimaszombat és Vidéke jótevény Nőegyesületének karácsonyfájára újabban a következő kegyes adományokat vettük: Dr. Kovács Lászlóné 5 k., Holländer Lajosné 2 k., Dickmann Arminné ruhanemű, dr. Krausz Gyuláné 2 k., dr. Bleier Leoné 2 k., Bernáth Gyuláné 2 k., dr. Baksay Dezsőné 2 k., Máriássy Lászlóné 2 k., Szakall Andorné 2 k., dr. Molnár Józsefné 2 k., dr. Mesko Miklósé 2 k., Lengyel Györgyné 2 k., Okolicsányi Jánosné 2 k., dr. Institóris Endréné 5 k., dr. Csernay Dánielné 2 k., Szabó Elemérné 2 k., Gede Istvánné 6 k. és 20 drb kalács, Heksch Bertalanné 2 kg. dió, cukorka, karácsonyfadísz, Széman Endre 5 k., dr. Soldos Béla 3 k., Gál István 2 k., Molnár Józsefné 6 k., Máthé Jenőné 4 k., Fábry Zoltánné 2 k., Mészáros Istvánné (örv. biróné) 2 k., Loysch Ödönné 3 k., Stern Jakabné 2 k., Rimaszombat város Tanácsa 5 k., Kubinyi Bertalanné — Várgede — 4 k., Ragályi Gyuláné — Felsőnyárad — 10 k. dr. Weinberger Rezsőné 2 k., Egy anya egy gyermekes, szegény anyának 5 k. — Hálás köszönetet mond mindnyájuknak az elnökség.

Névnapmegváltásul a Vöröskereszt egyesület javára Gede István 20 koronát adott. Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

A Vörös kereszt céljaira a következő szives adományokat vettük:

Pénzbeliek: a sebesült katonák karácsonyfájára Galambos Kató 10 k. dr. Kármán Aladárné 4 k. özv. Bornemisza Istvánné Bátka 10 k. Bornemisza Elemér Bátka 10 k. Tóth Árpád és neje 5 k. Gyarmathy Mihály 5 k. Percz Samu 5 k. Szabó József mézáros 5 kor. dr. Weinberger Rezsőné 3 k. Hámos László Tornalja 40 k. Máthé Jenőné 8 k. Stech Kálmánné

5 k. Apolló színház előadásából 125 k. 56 fill. dr. Stern Jakabné 2 k. Putnoky Mórné Gesztete 50 kor. báró Fischer Arnoldné 20 k.

Természetben: özv. Bornemisza Istvánné Bátka 140 db alma, Szabó Elly és Mirza Várgede 18 db kalács, 2 láda alma, 1 doboz dió, Kálmán Lajosné 6 ing. Pisarovits Rudolfné Felsőbalog 6 ing, 6 törülköző, 6 zsebkendő és 50 cigarettá. — Hálás köszönettel nyugtázza az elnökség.

CSARNOK.

Örszem.

Hóborított csúcsok fehéren fénylenek.
Hallgatagon állnak a tiroli hegyek.
Barlangos Karszton a Bóra énekel,
Míg ormai büszkén néznek az égre fel.

Ott fönt a csillagok szípközébe égnek.
Álommuzsika cseng... szól az álomének...
Magas sziklafalnál áll az örszem ébren.
Hőfötte csúcsokra jobbra, balra kémlel.

Mellette egy fenyő havas koronája,
Karácsonyfadísz a tél rakott reája.
Gondolata lassan ismert útra téved:
„Mit csinálnak otthon estén a télnek?”

Mit csinálnak otthon?... Van-e meleg ruha?
Parányi fejeknek fehér párna, puha?
Mit csinálnak otthon?... Gondolnak-e rája?
Fehér hegyek között küzdő katonára?

Gügyögő ajkakon az Istenhez esdve
Szárnyal-e imádság minden reggel, este?
Küldenek-e csókot esti szellő szárnyán,
Amíg ő öröklik fürtös fejek álmán?

Küldenek-e csókot?... Hallja-e még egyszer
Éjféli misére kis harangjuk cseng fel?
S míg kint a hideg szél altatóját fújja,
Nem érzi, hogy fázik... Elöl kezdi újra.

„Mit csinálnak otthon?... Hozzá dől a falnak.
Fenyő koronáján ezüstös haragnak
Ezer jégcsap áll be. Csilingelő hangon
Mindenik azt sugja: „Mit csinálnak otthon?...”

Fáradt fejét lassan álmodóra hajtja.
Álommuzsika szól... Harangszavát hallja...
„Mit csinálnak otthon?... Haza tér még egyszer?”
Jégvirágok nyílnak... s többet nem ébred fel.

A harang.

Fehér fatu házak minden kis lakója
A templomba siet hívó harangszóra.
Tipegő anyóka, könnyes arczu gyermek,
Gyászruhás asszonyok mind templomba mennek.

Bűgő orgonahang a szívet betölti
És elszáll belőle minden, ami földi.
Lelkükbe csilingel kis harangjuk hangja,
Míg megszólal halkán az ősz pásztor ajka:

„Testvérim, a harang nem fog szólni többet.
— Egy-egy égő könnyel itt is, ott is több lett.
Lesz belőle ágyú haláltöntő torka...
Itt a sziveinkhez úgy hozzá volt forrva.

Hivogató hangján itt imára hívott,
Ellenségeinkre ezer halált hív ott.
Itt enyhítő balsam volt lelkünk sebére,
... Ott a halálangyal öldöklő testvére.

Jertek Testvéreim! Áldjuk meg az ágyút!
Azt a megszentelt dalt, amelyre majd rágyújt.
Mi lemondunk róla, fiaink hogy védje.
Imádkozó hangunk nem vesz el az éjbe.

Amikor megszólal szívrengető hanggal,
Szabadságot hozó, biztos diadallal;
Esti harangszónak altató zenéje
Jusson el belőle fiaink lelkébe!

Magyar dicsőségért odaadjuk ingyen,
Mit el nem vehettek semmitéle kincsen.
Ezüstszavu harang légy örökre áldott!
Hozz nekünk egy békés, új Magyarországot!”

Szelíd szavú harang elnémult örökre,
Ércztoroka halált ont zúgva menydörögve.
Magyar katonának mégis szent muzsika
Otthoniak könnye, védelmező ima.

Vatthay Ilona.

Emlékezés egy estére.

Am't ő adott, nem több: egy szín a szürkeségben,
Futó tavaszi felhő az őlmos téli égen. —

— Gürdülő kecsi mélyén, egy deczemberi este,
Pár percig ültünk együtt, zavartalan kettesbe’.

Pár perc: hogy kedves arcát az emlékembe zárjam,
Míg halványan világít az egyhangu homályban.

Pár perc: hogy szóljak hozzá, hogy mondjam neki: édes,
Hogy hozzáérjek lágyan kezemmel a kezéhez.

Pár perc: simúlva, esendben, arczom az arcza mellett,
Igy vártuk az utolsót, amikor válni kellett.

Búcsúzóul a száját puhán a számra tette,
Aztán egy kapu lomhán csapódott be megette. —

— Amit ő adott nem több: egy szín a szürkeségben,
Futó tavaszi felhő az őlmos téli égen. X.—

Három kis karácsonyi történet.

Az utcának gázlámpái mosolyogva világitottak be az éjszakának mindenkit megbékéltető szent csendjébe. A felhők megállottak az ég peremén és kíváncsian néztek le a földre; hol egy pillanatra megpihenni látszott az életküzdelem; hol egy pillanatra embernek érezte magát az ember. — Karácsony éjszakája volt. Az utcák néptelenek és nesztelenek voltak. Mindenütt halálos csend. Csak a kőfalak, kivilágitott ablakok mögött volt öröm, boldog csevegés.

Az ég kinyitotta száz és száz apró szemét és gyönyörködni kezdett a bűnös földben: „Mily szép az ember, ha lecsillapodott kedélylyel, mást nem bántva, hanem inkább sajátját mással megosztva és a színlődőket magához ölelve, örül az örülőkkel. Mily szép az ember, ha meglátjuk egymásban a testvért és nem kívánunk egyre-egyre vért!”

Mindenütt csend. Az óra nehéz egyhangúsággal üti a tizenegyet. A szobákban kialszik lassan a sok apró gyertya, elszenderednek a csillárok, lámpák és helyettük a boldogság ezer kicsi álma kezd kigyulni a szivekben és repül, repül a magas ég felé...

Az idő már éjtél felé járhat, mikor egy kapuból egy sovány, kopott színekbe öltöztetett férfi jön elő és rongyait összéb és összéb huzza, mikor a téli szél vézna testébe hasít. — Siet az éjszakába. Nyugtalanul megy előre, maga sem tudja, hova, merre? Lába nyomán a hó meg-megroppan és ő úgy gondolja, hogy nevetnek rajta, gunyosan kacagnak a háta mögött. Hátra fordul: senki sem zavarja a csendet, sehol semmi nesz. Mindenütt csend és békeesség...

Egy nehéz táská lóg le oldaláról, melybe olykor olykor belenyúl s eközben folyvást érthetetlen szavakat mormog: „Legyetek tisztábbak, mint a frissen esett hó; fehérek, mint a békeesség olajágával visszatérő galamb; ne legyetek olyan pirosak, mint a vér és rozsdások, mint az én lelkem. Simogassatok meg engem, mint a szelíd családi hajlék álma és töltsetek el szívetemet sok-sok apró dallal, mint a természet a fáradt vándort, ki ülbe megpihenni tér... Jaj. Ne nyomjátok úgy a lelkemet, ne fojtogassatok annyira!...”

... Azután ismét a táskába nyúl. Kiszed onnét egy marék sárga pénzt: mind arany. — Bambán néz maga elé, kihuzza kezét a táskából és a megfagyott, havas kövezetre egy-egy aranyat ejt el. Folyvást érthetetlen szavakat mormol: „Miért vagytok oly hidegek, miért oly barátságtalanok? Azért talán, mert senkinek a könnyét nem szárítottátok fel; azért talán, mert uzsorából folytatok be? Vagy talán azért, mert kerültem az embereket, kerültem a békeességet nyújtó karácsony melegét?”

Mikor kifogy kezéből a pénz, ismét a táskába nyúl, ismét mormog és ismét szórja a sok csillogó aranyat.

„Jordaki Ámbrus kelj fel! Már rég nem ült arczodon ilyen szent mosoly! Hallod-e, kelj fel; vagy megfagyta talán? Arczod sápadt, mint elszórt aranyod, tested hideg, mint volt a szíved. Hallod-e kelj fel!”

Jordakit rázzák, költögetik. A ruháján és a havon apró vércsíkok látszanak. Arcza nevet; megüvegesedett, halott szemében pedig néhány megfagyott könnyesepp veri vissza a kelő napnak első sugarát.

* * *

A háziur palotában lakott és szobájában hatalmas karácsonyfa díszelgett. A kőművesnek lakása pedig alul a pinczelakásban volt. Kis odujában csak néhány gyertya hirdette a Megváltó születését és néhány mézeskalácsnál oda többet a Jézuska nem hozott.

A palotában két kis leány alig tud az örömtől hová lenni: nem tudja, miben gyönyörködjék inkább? A babákban-e vagy talán a képeskönyvben; a gyönyörű angyalkákban-e, melyek ott repkedtek a gazdagon, szépen fel-díszített karácsonytán, avagy az édes, finom cukorkákban, melyek oly csábítóan nevetgéltek ezüstpapiros öltözetükben?... Lent a pinczelakásban három kis vézna gyermekarc busul és egyre kérdezi: „Mond csak apám, nálunk miért nincsen olyan szép karácsonyfa, mint odafenn; hozzánk miért nem repül le a Jézuska? Rosszak voltunk talán, hogy nekünk semmit sem hozott, vagy tán nem szereti Ő a szegényeket?”

Az apának és anyának a szó a szívébe nyillallik: nem szól egy szót sem egyik se, ha nem busan néz maga elé...

Fent a palotában a két kis leány az első benyomások után elálmosodik és aludni tér; lent a három kis gyermek szintén elszendereglik és átálmodja azt, amit átélnie nem lehetett.

... Másnap a háziur gyermekei a földalatti lakásban vannak. Kis gyermek szívével nem tudják felfogni, hogy miképp is lehet az, hogy a Jézuska ide le nem hozott semmi semmi szépet. Pedig hát a kőműves gyermekei oly jók, oly kedvesek! Nem tudják megérteni, hogy miképp is lehet az, hogy vannak egyes emberek, akiket a sors nem kegyel; akik hiába várják a karácsony apró örömeit és melegét: az csak nem jön el hozzájuk!

A háziur gyermekei gyorsan felfutnak a palota márványlépcsőin, beszaladnak a karácsonyfa szobába és — maguk sem tudják miért — kezükbe veszik a sok szép babát, képeskönyvet, játékszert, motort... és szaladnak ismét oda, ahova nappal is csak komoran sűt a nap; hol karácsonykor sincs öröm, csak fojtott hangulat; hol három kis gyermek ábrándozik nagy paloták díszes karácsonyfáiról...

... A háziur gyermekei és a kőműves vézna porontyai együtt vannak. Mikor a baba össze-csapja két kis kezét, mikor a motor szaladni kezd, hangosan nevetnek és tapsolnak... és nem tudják, nem sejtik, hogy ők azok, akik megtalálták az utat, mely az élet boldogságához vezet.

* * *

Fodor Zoltán egy heti szabadságot kapott az ezredparancsnoktól karácsonyra egy hosszú, küzdelmes év után. A vasparipa beleszaladt a végtelen sinpárba és vitte, repítette magával a harcban edzett, vitéz hadnagyot.

Fodor Zoltán az uton átgondolta képzeletében az egész karácsonyt és valami — szavakkal ki nem fejezhető — boldogság vett rajta erőt, mikor arra gondolt, hogy Mária, kivel már régen jegyben járt, milyen szívesen fogja fogadni, hogy fog örülni, ha ismét viszont látja így egészségesen, katonai ruhában.

A vonat zakatolva szelte át a rónát és a hegyeket. Lassan beesteledett. Az ég angyalai kigyujtották birodalmuk végtelen számu mécseseit. Fodor Zoltán úgy gondolta, hogy ilyen szép csillagos éjszakája már régen nem volt, pedig akkor már egy csillaggal kevesebb volt az égen...

Megérkezett. Apja, anyja megölelték és egy kis idő múlva szomorú szívvel tudatták vele, hogy Vári Marcsa már többé nem él. A hadnagy, aki a csaták kemény viharai közepette bátran megállotta helyét, minden szó nélkül a székbe roskadott és sirt... Tünődni kezdett, milyen is az emberi sors? — Az ember küzd, fárad, nyomorog és mikor félve terjeszti ki kezét a megérdemelt öröm után, lehullanak az élet fájáról a halál egyetlen leheletére épen azok a virágok, melyeket a legdrágábbaknak tartottunk és amelyek után végtelenül epekedünk... Milyen hű, ábrándokkal teli is ez az emberi élet?!

Karácsony előnapja volt. Esteledett. Fodor Zoltán az asztalon kezére támasztotta bánatos fejét és lassan elaludt. Csodás életről, jutalma-

zott pályafutásról, pálmákoszoru elnyeréséről álmodott, melyet az örök élet istennője osztogatott Szilveszter éjjelén, hófűér palástban, kék árban u-zó dalligéib n, neki... — É ott volt a többi angyal között az is, a kit oly nagyon szeretett...

... Az esti szél távolban daloló betleheme-sek énekét hozta magával: „Dicsőség a jóságos Istennek a mennyben, békesség a földön és az emberekhez jóakarát...”

A hadnagy pedig csak tovább aludt. — A békesség angyala őt is homlokon csókolta, mint a többi fájó szívű, boldogtalan bánatos embert. Csak olykor-olykor rázkódott meg a teste és szállott fel lelkéből a mély sóhaj, melyet a mindennel megbékéltető megnyugvás fakasztott szívéből.

Marecsin Zoltán.

A helybeli gőzfürdőben a fürdési idő a következőleg lett megállapítva:

Gőzfürdőben:

Urak részére: Vasárnap és hétfőn egész nap.

Nők részére: Kedden egész nap.

Katonák részére: Szerda, csütörtök, péntek és szombat.

Kádfürdő:

Porezellán és kádfürdő minden nap rendelkezésre áll.

Fürdőkezelőség.

Vásárlunk!

Libamáját kilogrammonként 7 koronáért,
Sárgarépat, petrezselymet, zellert,
Vörös káposztát, kelkáposztát,
Selejtes és szedett almát minden
mennyiségben napi árban vásárol
a Rimaszombati Konzervgyár Részv.-Társ.
Rimaszombat.

Fürdőkád.

Teljesen jó karban lévő **használt** vagy
új egész fürdőkád
megvételre kerestek.

Munkásbiztosító-pénztár.

VESZEK

elsőrendű szénát

(lehetőleg préselve) nagy mennyiségben. — Ajánlatokat

ROSENBERG MÓR

Miskolcz, Széchenyi-ut 34. alá kér.

Hirdetmény.

1795. 1915. 4. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék felhívja mindazokat, akik az elhalálozott **dr. Kubinyi János** volt nagyrőzei kir. közjegyzőnek közjegyzői biztosítékára az 1874: XXXV. t. ez. 173. §-ában meghatározott igényekkel bírnak, miszerint igényüket a hirdetésnek a „Budapesti Közlöny”-ben harmadszori megjelenésétől számított **90 nap alatt**, ezen kir. törvényszéknél jelentsék be, mert különben az igény tekintetbe vétele nélkül fog a biztosíték kiadása iránt intézkedni.

Rimaszombati kir. törvényszék, 1915. évi november hó 30 án.

Kolbay Sándor s. k., elnök.

Cseh István s. k., előadó.

3-3

Mészáros István s. k., tanácsstag.

Hirdetéseket

e lap részére elfogad

a kiadóhivatal

Tompa-utcza 10. és

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedő

Deák Ferencz-u. 20. sz.

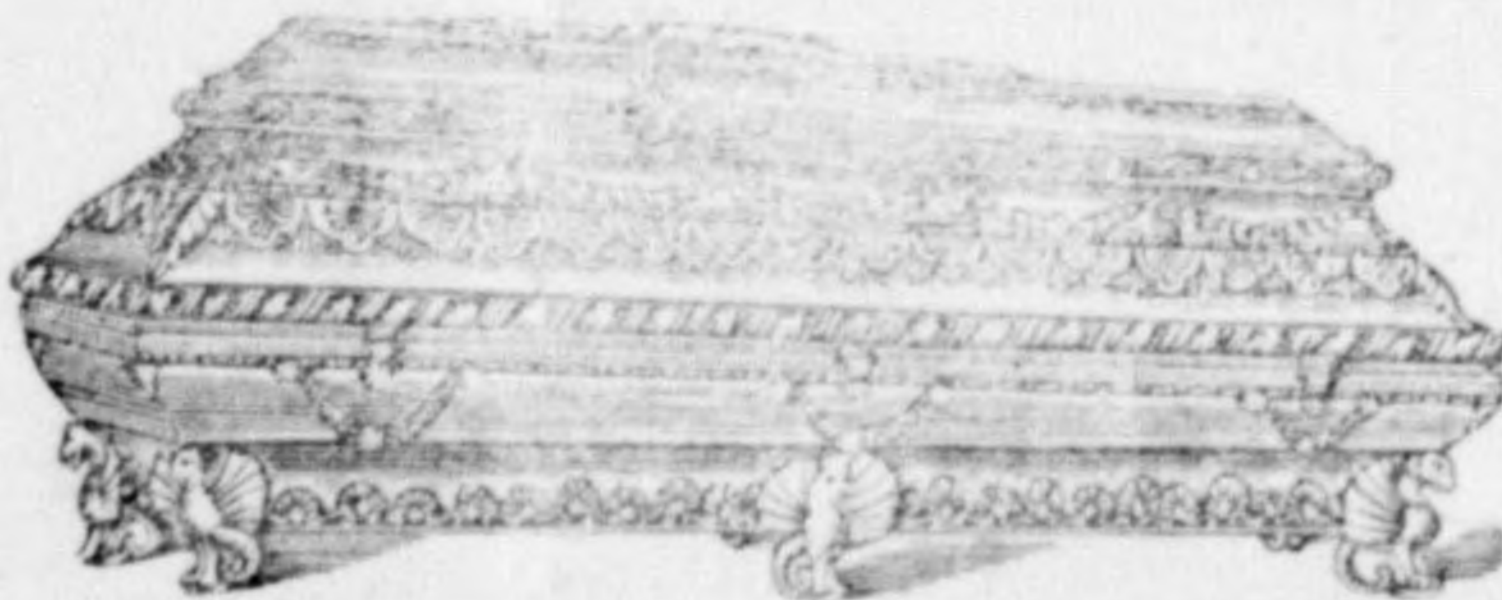
ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

4-*

TEMETKEZÉSI VÁLLALATA

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szíves tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle temetkezési vállalat a **Deák Ferencz-u.**

„ZSUFFA”-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindentéle **ércz- és fakoporsókból**, valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekből, mi nélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen díszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönben a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállalhatom.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utcza 24.